

Den Arnamagnæanske Kommission

MØDEREFERAT

27. APRIL 2022

Forum Den Arnamagnæanske Kommissions årsmøde

Møde afholdt 27/4-2022 kl. 16.15 – 18.00

EMIL HOLMS KANAL 2
2300 KØBENAVN S

Sted Udvalgsværelse 4, Nørregade 10

Referent Morten Tang Petersen

DIR 21329042

Til stede

Henrik Wegener (HW, formand), Dorthe Duncker (DD, medlem), Matthew James Driscoll (MD, medlem), Svend Larsen (SL, medlem), Gunnar Lind (GL, efor), Anne Jensen (AJ, institutleder), Anne Mette Hansen (AMH, kurator), Tarrin Wills (TW, daglig leder af ONP), Morten Tang Petersen (MTP, sekretær)

REF: MTP

Fraværende

Jens Hemmingsen Schovsbo (efor)

Dagsorden

1. Godkendelse af dagsorden
2. Meddelelser
 - a. Tilskud til Den Arnamagnæanske Kommission 2022. *Bilag 1*
 - b. Revideret budget for 2022 samt overslagsårene. *Bilag 2a og 2b*
3. Regnskab 2021
 - a. Årsregnskab for Den Arnamagnæanske Kommission 2021. *Bilag 3a og 3b*
 - b. Årsregnskab for Det Arnamagnæanske Legat 2021. *Bilag 4a og 4b*
4. Ordbogsarbejdet på Ordbog over det norrøne prosasprog (ONP). *Bilag 5*

5. Rapport over udgivelsesarbejdet i 2021 og udgivelsesplan for 2022.
Bilag 6
6. Underskrift af legatets årsregnskaber 2020 og 2021, underskrift af referat fra årsmødet 2021, eventuel underskrift af dispositionsfuldmagt til legatet til kommissionens sekretær.
7. Orienteringspunkter
 - a. Om dansk-islandsk arbejdsgruppe om oldislandske håndskrifter
 - b. Om udlånspraksis
 - c. Om samarbejder generelt
8. Evt.

SIDE 2 AF 6

Ad 1) Dagsordenen blev godkendt.

Ad 2a) Uddannelses- og forskningsstyrelsen bevilger i 2022 et tilskud til Den Arnamagnæanske Kommission på 4,5 mio. kr., jf. § 19.32.01.30. Meddelelsen blev taget til efterretning.

Ad 2b) Revideret budget for 2022 samt overslagsårene blev taget til efterretning.

Ad 3a) Årsregnskabet for Den Arnamagnæanske Kommission 2021 blev godkendt. Revisionen af årsregnskabet er indeholdt i KU's revision.

Ad 3b) Årsregnskab for Det Arnamagnæanske Legat 2021 blev godkendt.

Ad 4) TW gennemgik udsendte rapport over ordbogsarbejdet i 2021.

I 2021 er der blandt andet publiceret et festskrift for Thorbjørg Helgadóttir.

Der er arbejdet på ordbogen siden 1989. Ordbogen forventes at være færdig om cirka 20 år. Arbejdet gik langsomt i starten, men det går hurtigt nu. Det er forventningen, at arbejdet med ordbogen kommer til at gå langsommere, mens erfarne medarbejdere bliver erstattet af nye medarbejdere. Nye og yngre medarbejdere kan ikke forventes at blive ved ordbogsarbejdet hele arbejdslivet, så for at rekruttere og fastholde medarbejdere bliver der behov for at anskueliggøre karriereveje inden for forskning. Ansættelse af VIP på ONP kræver dog, at der findes en løsning på, hvordan forskningen finansieres, samt afklaring af hvilken stillingskategori de kan indgå i. Lige nu er arbejdet med ordbogen dækket af kommissionens midler. Ved ansættelse af VIP kan der søges eksterne midler, men det garanterer ikke forskningsfinansieringen.

Der er et stadigt voksende antal brugere af ordbogen, og der er god viden om dem, der bruger websitet. Brugere kommer mest fra Nordamerika, Norden, Storbritannien og Tyskland. Mindst 2/3 af brugerne har ikke kendskab til dansk eller nordiske sprog, og det bliver derfor vigtigt, at næste redaktør har engelsk som modersmål.

HW anerkendte den gode fremdrift i ordbogsarbejdet, og anerkendte også behovet for at finde løsninger til rekruttering og fastholdelse af dygtige medarbejdere.

Ad 5) MD gennemgik rapporten over udgivelsesarbejdet i 2021 og udgivelsesplanen for 2022.

Der udkom i 2021 to udgivelser, som var forsinkede pga. COVID. Den første var proceedings fra Care and Conservation 17, som fandt sted i 2018. Den udgivelse har solgt godt – måske fordi konferencen i 2021 havde over 1500 deltagere, hvilket har givet fokus på arbejdet. Også næste års konference bliver sandsynligvis hybrid med henblik på at tiltrække folk fra hele verden.

Anden udgivelse var et særnummer af Opuscula: Hidden Harmonies, som var redigeret af MD og Nioclás Mac Cathmhaoil. Særnummeret indeholdt artikler om islandske og irske håndskrifter, og ifølge Museum Tusulanum sælger særnummeret godt.

Næste udgave af Opuscula (nr. 20) udkommer til efteråret 2022. Desuden arbejdes der på konferencen Care and Conservation 18, som bliver lidt mindre end Care and Conservation 17.

TW fortalte, at der er planlagt tre udgivelser de kommende to år, og at arbejdet med udgivelserne kan bruges i arbejdet med ordbogen.

Der er ansat en VA til at gennemgå katalogbeskrivelserne på handrit.org mere systematisk. Der er både danske, islandske og engelske beskrivelser af håndskrifterne, som skal ensrettes og beriges med oplysninger. Desuden skal der uploades billeder, herunder nye billeder. Endelig skal der laves scanninger af analoge optagelser, som er blevet lavet i forbindelse med udleveringen.

AMH forklarede, at vi har små 300 hele digitale optagelser af håndskrifter, og den ansatte fotograf fortsætter arbejdet med billeder til handrit.org – ligesom vi også fortsætter arbejdet med tekst til handrit.org.

Ad 6) Årsregnskaber for Det Arnamagnæanske Legatet 2020 og 2021, referat fra kommissionsmødet i 2021 og dispositionsfuldmagt til legatet blev underskrevet.

Ad 7a) AMH orienterede. Den dansk-islandsk arbejdsgruppe om oldislandske håndskrifter er en udløber af den islandske daværende kulturministers besøg i Danmark i 2019. Arbejdsgruppen skal udarbejde anbefalinger til de to landes regeringer om den del af samlingerne, der vedrører de oldislandske håndskrifter. Man vil gerne fremme samarbejdet i forhold til forskning, formidling og digitalisering.

I kommissoriet for arbejdsgruppen står der, at arbejdet med anbefalingerne skulle være færdigt i november 2021, men dette arbejde er forsinket.

Arbejdsgruppen anbefaler at både Danmark og Island bevilger en mio. kr. per år i tre år. Midlerne skal anvendes på tre områder: Korterevarende stipendier til forskere i den tidlige forskerkarriere; understøttelse af initiativer til formidling og promovning af håndskrifterne, fx udstillingsvirksomhed og UNESCO-konferencer; styrkelse af den internationale forskningsinfrastruktur ved øget digitalisering af håndskrifterne. Fra dansk side er der allerede i 2021 givet en mio. kr., som er øremærket til arbejdet med anbefalingerne fra arbejdsgruppen.

Siden sidste kommissionsmøde er der holdt tre møder i arbejdsgruppen, som fra Island består af direktør, professor Guðrún Nordal, Árni Magnússon Institute for Icelandic Studies, University of Iceland (formand for arbejdsgruppen), adjunkt Ari Karlsson, Bifröst University, og specialkonsulent Rúnar Leifsson, Undervisnings- og Kulturministeriet. Fra Danmark består arbejdsgruppen af kontorchef i Uddannelses- og Forskningsministeriet Annemarie Falktoft, sektionschef på KU Peter Bøcher, og lektor og kurator for håndskriftsamlingen Anne Mette Hansen.

Møderne den 15. juni og 11. august 2021 blev begge afholdt online, mens mødet den 20.-21. april 2022 var et fysisk møde i København.

Møderne er forløbet godt. Særligt det seneste møde, hvor det var muligt at mødes fysisk.

Island foreslog en ny protokol, men fra dansk side har man ikke tilsluttet sig det forslag, da der i arbejdsgruppens anbefalinger ikke skal være en kobling til den gamle udlevering. Den Arnamagnæanske Håndskriftsamling er optaget på UNESCOs Memory of the World Register i sin helhed, og det er ikke kun de oldislandske håndskrifter, der er optaget.

Der skal aflægges aktivitetskontrol i forbindelse med brug af midlerne, så vi kan følge forbruget.

SIDE 5 AF 6

Ad 7b) Om udlånspraksis

SL orienterede om, at Det Kongelige Bibliotek følger en praksis, hvor de udlåner i 5 år, og på spørgsmål fra HW svarede SL, at det indgår i overvejelserne om udlånstid, hvad udlånets formål er, herunder hvem der skal bruge genstanden og hvor tit. På spørgsmål fra DD svarede SL, at der også er ting fra KB, der udlånes i kortere tid end fem år, og at der er ting, der ikke udlånes.

AMH fortalte, at hun som kurator får spørgsmål til, hvorfor Den Arnemagnæanske Kommission ikke udlåner i 5 år, når KB gerne vil. Årsagen er, at det ikke er muligt at deponere håndskrifter, fordi samlingen udgør en materialesamling og forskningsinfrastruktur, som skal være tilgængelig fra KU. Derimod udlånes gerne håndskrifter fra samlingen til udstillingsbrug, dog kun undtagelsesvis i mere end tre til fem måneder.

Som en del af sit specialeprojekt har en KA-studerende fra Konservatorskolen udført undersøgelser af fire af de håndskrifter, som Norge ønsker at låne. Der er bl.a. blevet målt microfading, dvs. pigmenternes lyssensivitet er blevet undersøgt, og resultaterne viser at det mest sårbare håndskrift ud fra KB's standard (hvor en acceptabel 'just notable fade' er sat til 25 år) kan tåle belysning på 50 lux i op til to år ud af ti år før en synlig blegning kan iagttages med det blotte øje. Hvis et håndskrift udstilles i en periode på to år, kan det ikke benyttes i resten af perioden, og man kan derfor ikke bruge det til forskning, undervisning eller andet hvor det vil blive udsat for lys, herunder konserveringsarbejde. 25 år er meget kort tid set i et håndskriftperspektiv. Hvis håndskrifterne skal bevares for mange generationer, er det vigtigt, at de ikke overbelastes.

Ved ønsker om lån til udstilling bliver ønskerne og de enkelte håndskrifter gennemgået, og muligheden for udlån samt udlånsperioden bliver vurderet. Udlånsprocedurerne følger Retningslinjer for udlån til udstilling af Håndskrifter i Den Arnemagnæanske Håndskriftsamling, Københavns Universitet. Ved ønsker om lån af håndskrifter til forskningsbrug henvises der i anbefalingerne til internationale standarder (ISO) og de testamentariske forpligtelser og optagelsen i Memory of the World register. Procedurer for sådanne lån vil blive aftalt mellem AMS og SÁM.

HW påpegede, at vi skal sørge for, at udlånstrafikken ikke bliver for ensidig. Der skal gerne være tale om en gensidig udveksling af håndskrifter. Vi kan

have særlig forskning i København, som kræver håndskrifter, eller vi kan have udstillinger i København, som kræver lån fra fx Island.

SIDE 6 AF 6

HW påpegede desuden, at det er i KU's interesse at bevare samlingen i sin helhed.

Ad 7c) AMH orienterede om, at der generelt er meget samarbejde med det islandske søsterinstitut i forbindelse med forskellige initiativer, og at vi i det daglige arbejder på at styrke og fremme samarbejdet. I samarbejdet indgår stipendier for islandske forskere til håndskriftstudier ved AMS.

AJ pointerede, at vi i forhold til forskning og forskningsproduktion på baggrund af samlingen objektivt set lever op til rimelige forventninger. Vi kan gøre mere for at gøre opmærksom på, hvem vi har ansat, og hvad vi producerer, så det kommer til at stå tydeligere, at det er et område, som vi prioriterer. Også bemanningen har høj prioritet, og der bliver løbende fulgt op i forhold til nuværende og forventede vakancer. Nuværende i forhold til medarbejdere på orlov og deraf følgende midlertidige ansættelser, og forventede i forhold til pensionering.

HW noterede sig med tilfredshed, at der er både vilje og evne til samarbejde.

8) Der var ikke emner til eventuelt.